

Arbeidsmarkedet nå april 2009

"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra Statistikk og utredning i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Jørn Handal Jørn.Handal@nav.no, 30. april 2009.

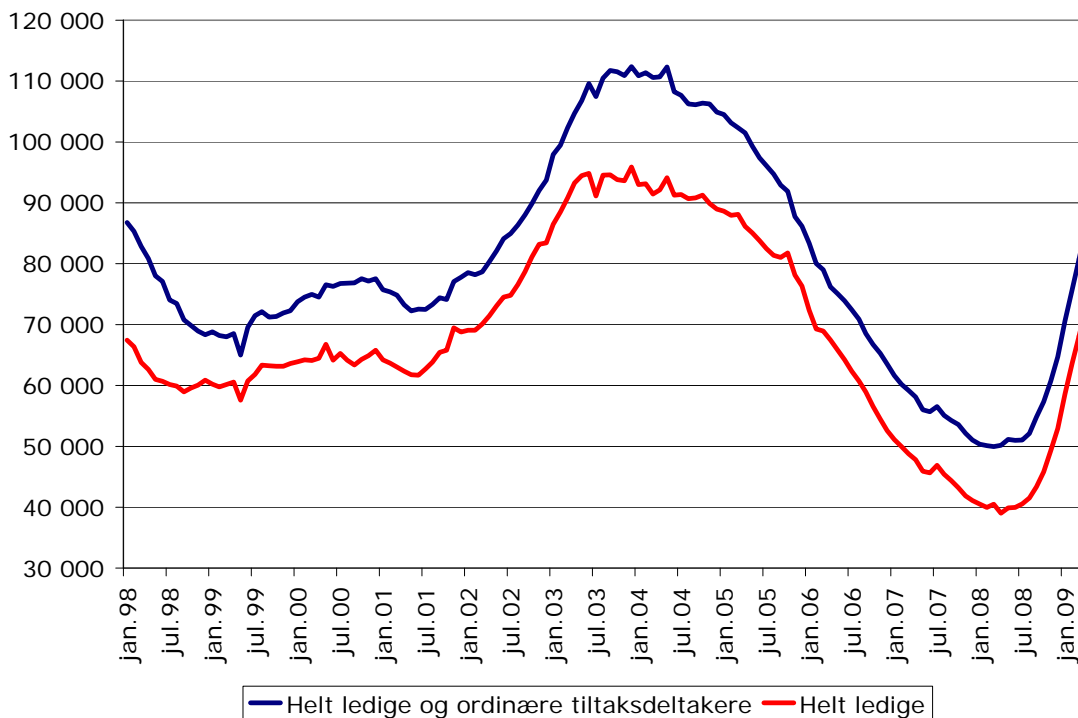
4 900 flere ledige i april

72 700 var registrert som helt ledige hos NAV ved utgangen av april. Dette tilsvarer en økning på 88 prosent fra ett år tidligere, og ledigheten utgjør nå 2,8 prosent av arbeidsstyrken. I løpet av april økte ledigheten med 4 900, justert for sesongvariasjoner. Inkluderer man ordinære tiltaksdeltakere var veksten på 5 400.

Den sterke ledighetsveksten på slutten av fjoråret og på begynnelsen av inneværende år fortsatte i april. Siden desember i fjor har ledigheten økt med 20 100, justert for vanlige sesongvariasjoner. Det er foreløpig få tegn som indikerer at denne trenden vil endre seg i løpet av de nærmeste månedene. Stadig flere bedrifter melder om lavere etterspørsel og redusert behov for arbeidskraft. Internasjonalt ser tilbakegangen ut til å bli den største siden andre verdenskrig.

SSBs Arbeidskraftundersøkelse (AKU) bekrefter omslaget på arbeidsmarkedet. Sesongjusterte tall viser at sysselsettingen har vært stabil siden april i fjor, mens ledigheten på slutten av året økte sterkt.

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige og summen av ordinære tiltaksdeltakere og helt arbeidsledige. Sesongjusterte tall. Januar 1998 – april 2009.

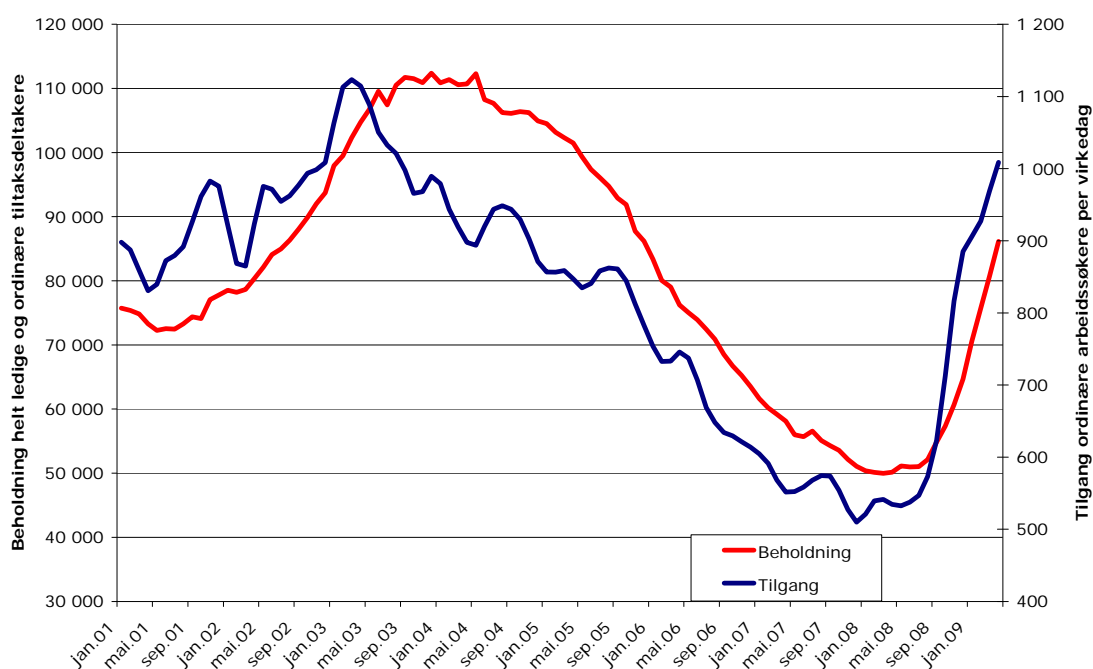

Kilde: NAV

Sterk vekst i antallet nye ledige

Den sterke veksten i antallet nye arbeidssøkere i siste halvdel av 2008 har avtatt noe gjennom de første månedene av 2009. Fremdeles er imidlertid tilgangen av nye arbeidssøkere på et svært høyt nivå. I april økte antallet ledige med en arbeidssøkervarighet på under 4 uker med 59 prosent sammenlignet med samme måned i fjor, og tilgangen på ordinære arbeidssøkere per virkedag har nå nesten doblet seg det siste året.

Figur 2. Tilgang ordinære arbeidssøkere per virkedag, beholdning av summen av helt arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere. Sesongjusterte tall. Trend. Januar 2001- april 2009.

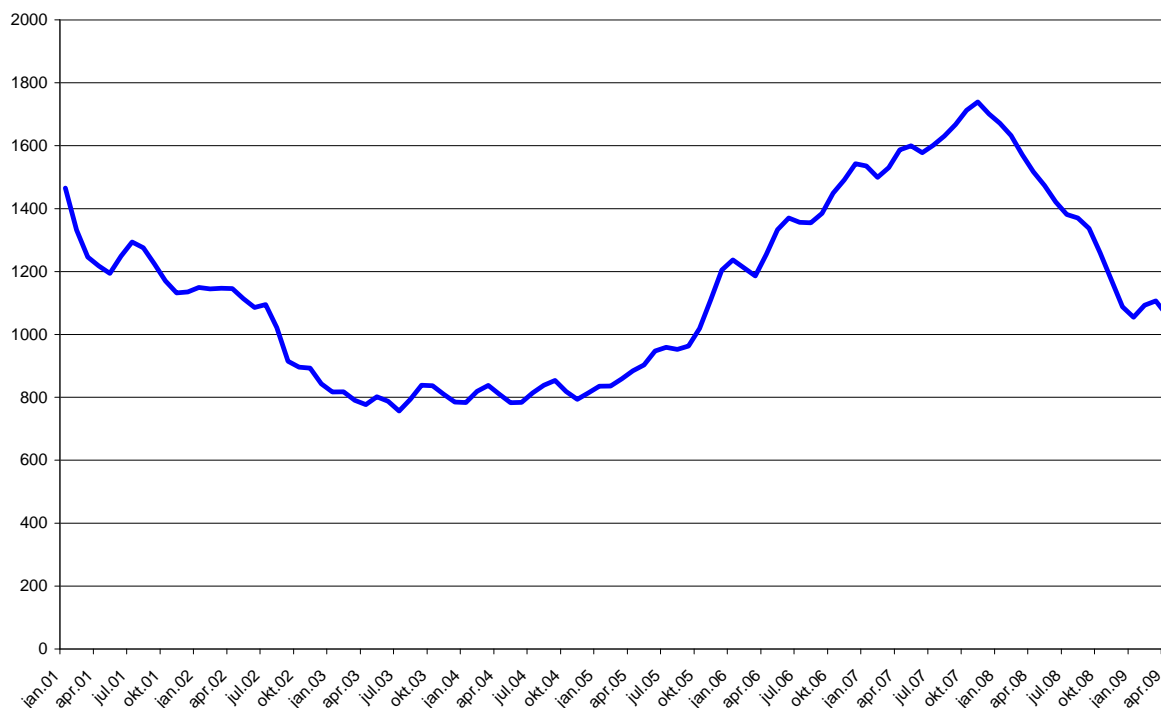
Kilde: NAV

Færre ledige stillinger

Den sterke nedgangen i antallet ledige stillinger siden slutten av 2007 har bremsset noe opp i begynnelsen av 2009. Trenden er likevel fortsatt klart negativ, og tilgangen på ledige stillinger per virkedag er nå på nivå med høsten 2005.

Det ble i april registrert 34 prosent færre stillinger i forhold til for ett år siden. Nedgangen er størst innen industriarbeid, meglere og konsulenter og kontorarbeid. Undervisning og barne- og ungdomsarbeid er de to yrkesgruppene som har hatt den svakeste nedgangen i antallet ledige stillinger det siste året.

Figur 3: Tilgang ledige stillinger per virkedag.¹ Sesongjusterte tall. Trend. Januar 2001- april 2009.

Kilde: NAV

Utviklingen i norsk økonomi

Tall for utenrikshandelen(SSB) for mars viser at eksporten er redusert med 12,8 prosent det siste året. Mye av denne nedgangen skyldes imidlertid lavere oljepriser. Foruten olje- og gass har det også vært en stor nedgang for aluminium og nikkel, noe som har sammenheng med en sterk internasjonal nedgang i industriproduksjonen, og dermed etterspørselen etter råvarer.

Ifølge SSB gikk industriproduksjonen ned med 3,1 prosent i perioden desember til februar sammenlignet med foregående tremånedersperiode. Til nå har produksjonsfallet ikke vært like sterk i Norge som i mange andre land. I tillegg til metallindustrien er nedgangen sterk innenfor kjemiske råvarer og trevare- og papirindustrien. Det er imidlertid fortsatt høy aktivitet innenfor den delen av industrien som leverer til olje- og gassvirksomheten.

SSBs konjunkturbarometer for 1.kvartal indikerer at nedgangen i industriproduksjonen vil fortsette de neste månedene. Andelen industriledere som melder om svekket etterspørsel er nå merkbart større enn ved forrige måling. Samtidig går det fram at utsiktene på kort sikt er blitt dårligere gjennom det siste kvartalet. Alle næringer med unntak av næringsmiddelindustrien forventer nå tilbakegang.

Ifølge SSB fortsatte byggeaktiviteten å falle i årets første måneder. Nedgangen innenfor boligbygging har imidlertid ikke tiltatt etter det sterke fallet på slutten av fjoråret og var i

¹ Omfatter stillinger utlyst i media, registrert av arbeidsgiver på nav.no eller meldt til NAV.

januar-februar 36 prosent lavere enn toppnivået to år tidligere. For bygg til andre formål enn bolig viser tallene at nedgangen ikke har vært like stor.

Utviklingen internasjonalt

Situasjonen i bank- og finanssektoren er fremdeles preget av høy usikkerhet. En rapport fra det Internasjonale valutafondet (IMF) viser at de forventede nedskrivningene av verdipapir i finansinstitusjoner har steget klart fra januar til april. Det er særlig utsikter til svakere makroøkonomisk utvikling som gjør at tapene vil bli store. Kredittflyten på tvers av landegrensene er et av de områdene IMF trekker fram som spesielt problematisk.

I Sverige er sysselsettingen (AKU) redusert med 70 000 det siste året. I samme periode har antallet arbeidsledige økt med 99 000 til 404 000 slik at ledighetsnivået (AKU) i februar ble på 7,5 prosent. Det er særlig industrien som er hardt rammet i Sverige, med en nedgang i produksjonen på 22,9 prosent det siste året. I Danmark har ikke ledighetsveksten vært like sterk som i mange andre europeiske land den siste tiden. Fra bunnivået i fjor vår har ledigheten (AKU) økt med 1,7 prosentpoeng til 4,8 prosent i februar i år.

I Storbritannia viser de foreløpige tallene for nasjonalregnskapet for 1.kvartal en nedgang i bruttonasjonalproduktet på 1,9 prosent. I de to foregående kvartalene var også nedgangen sterk, slik at nedgangen det siste året sett under ett ble på 4,2 prosent.

I euro-sonen tyder stemningsbarometre for næringslivet og ordrestatistikken på at produksjonsfallet de nærmeste månedene ikke vil bli like stort som det var på slutten av fjoråret. I februar var produksjonsfallet i industrien på 18,4 prosent sammenlignet med samme måned i fjor, den største årlige nedgangen siden målingene begynte i 1990. I Tyskland indikerer IFO, en konjunkturindikator for industrien som vanligvis korrelerer tett med bruttonasjonalproduktet, at den sterke aktivitetsnedgangen vil avta i tiden framover. Ifølge de siste prognosene fra OECD vil nedgangen i bruttonasjonalproduktet i Tyskland bli på 5,3 prosent i 2009.

I USA tyder flere konjunkturindikatorer nå på at nedgangen i den økonomiske aktiviteten kan være i ferd med å bremse opp. Utviklingen i ordrestatistikken, konsumenttiliten og ulike næringslivsbarometre tyder på at den siste tids sterke produksjonsfall vil avta i månedene framover.

Sterkest ledighetsvekst innenfor bygg og anlegg

Samtlige yrkesgrupper har i løpet av det siste året hatt en vekst i ledigheten. Sterkest var veksten innenfor bygg og anlegg (221 %), industriarbeid (133 %) og ingeniør- og ikt-fag (103 %). Svakest vekst i ledigheten har undervisning (15 %), helse, pleie og omsorg (26 %) og barne- og ungdomsarbeid (36 %)

Ledighetsnivået er nå høyest innenfor bygg og anlegg og industrien med henholdsvis 6,0 og 5,0 prosent. Lavest ledighet er det innenfor undervisning med 0,6 prosent.

Bygg og anlegg

Arbeidsledigheten øker nå innenfor alle undergrupper innen bygge- og anleggsarbeid. Snekkere og tømrere (350 %) og elektrikere (309 %) var de gruppene som hadde den sterkeste

veksten. Overflatebehandlere og lakkerere (85 %) og vei- og anleggsarbeidere (107 %) var blant de yrkesgruppene som hadde den svakeste økningen det siste året.

Industriarbeid

Støpere, sveisere, platearbeidere og lignende og prosess- og maskinoperatører er de to undergruppene med sterkest vekst i ledigheten innenfor industriarbeid det siste året. I disse to yrkesgruppene økte ledigheten med henholdsvis 250 og 204 prosent. Næringsmiddelarbeid var den undergruppen som hadde den laveste veksten med 33 prosent.

Ingeniør- og ikt-fag

Innenfor ingeniør- og ikt-fag har ledigheten økt sterkt den siste tiden. Ledigheten er imidlertid fortsatt lav med kun 1,2 prosent av arbeidsstyrken. Ledigheten har i løpet av det siste året økt sterkt for blant andre sivilarkitekter, by- og trafikkplanleggere (263 %) og ingeniører og teknikere (151 %). Ikt - yrker er, med en økning på 71 prosent, blant de gruppene med svakest vekst i ledigheten innenfor ingeniør- og ikt-fag.

Undervisning

Det er særlig blant lærere i videregående skole, med en økning på 4 prosent, at ledighetsvekst har vært svak det siste året. Undervisningspersonale på høyere nivå (25 %) og grunnskolelærere (23 %) er blant de to undergruppene innenfor undervisning med sterkest vekst.

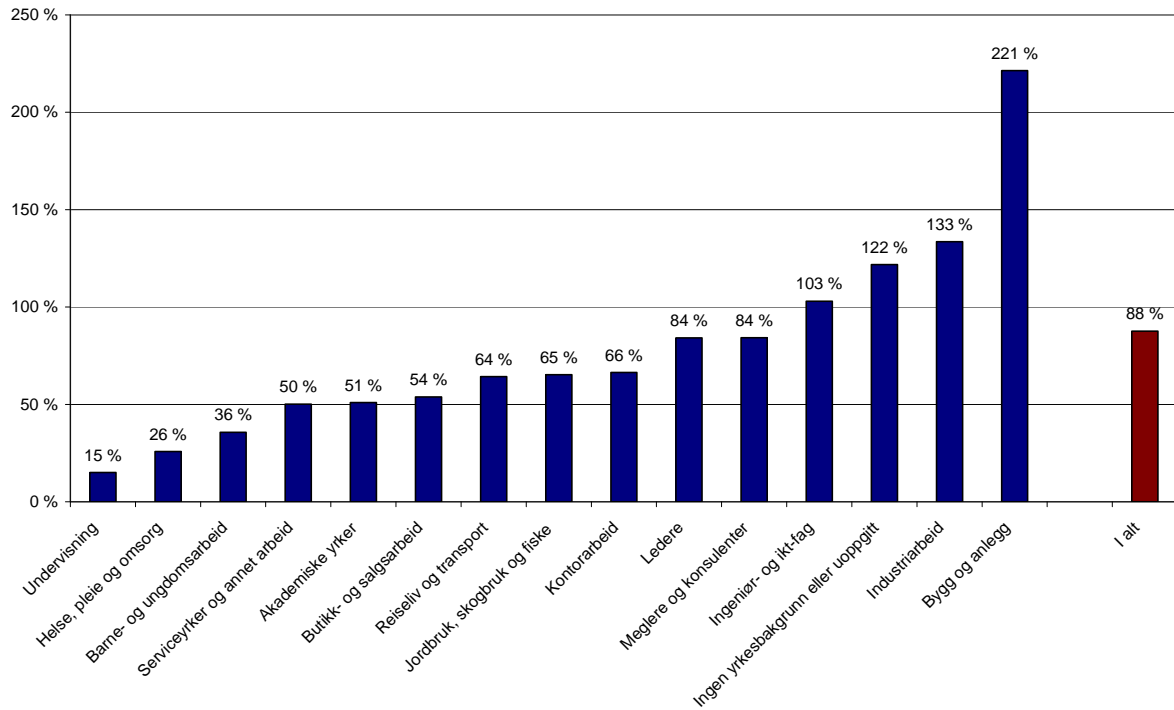
Helse, pleie og omsorg

Blant sosionomer og barnevernspedagoger har ledigheten vært uendret det siste året. For de øvrige yrkesgruppene innenfor helse, pleie og omsorg har det vært en vekst i ledigheten. Veksten er størst blant omsorgsarbeidere og hjelpepleiere (33 %).

Barne- og ungdomsarbeid

Innenfor barne- og ungdomsarbeid har ledighetsveksten vært svakest for dagmammaer, praktikanter og lignende (29 %), mens den har vært sterkest for barne- og ungdomsarbeidere (37 %).

Figur 4. Prosentvis endring i antallet arbeidsledige etter yrkesbakgrunn. April 2008 - april 2009.

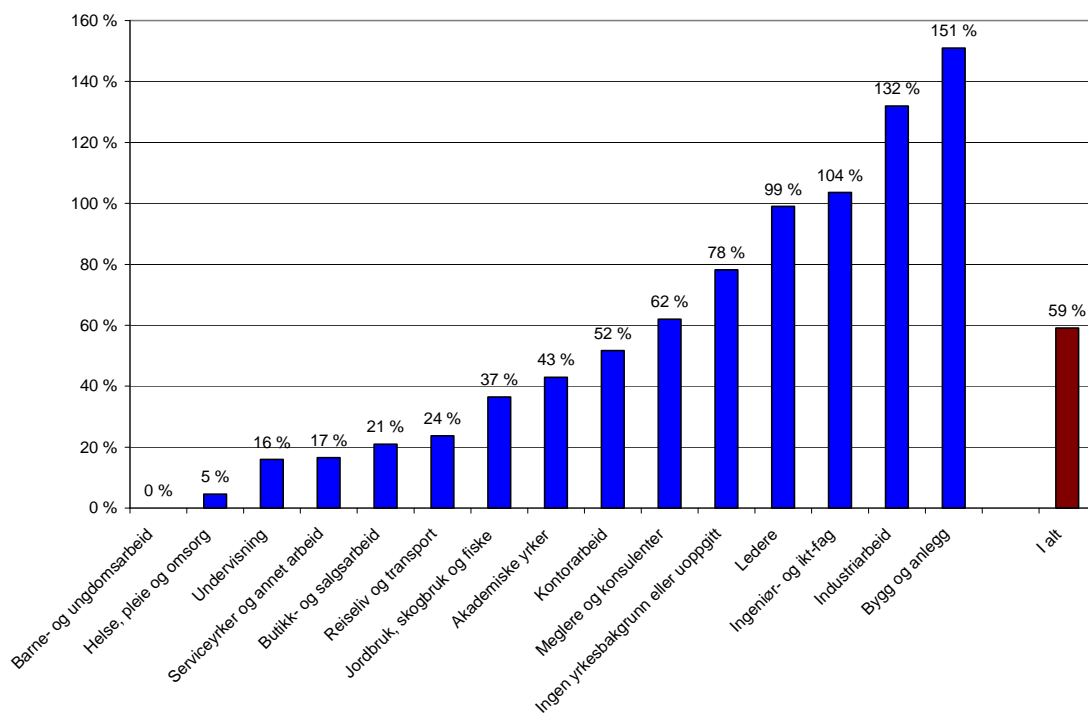

Kilde: NAV

Mange nye ledige innenfor de fleste yrkesgrupper

Det har med unntak av barne- og ungdomsarbeid og helse, pleie og omsorg vært en sterk økning i antallet nye ledige innenfor alle yrkesgrupper sammenlignet med ett år tidligere. Størst er veksten innenfor bygg og anlegg (151 %), industriarbeid (132 %) og ingeniør- og ikt-fag (104 %). Det har også vært en relativt sterk vekst i tilgangen av ledige innenfor enkelte yrkesgrupper med et høyt utdanningsnivå. Blant disse gruppene er imidlertid ledigheten fortsatt svært lav.

Figur 5. Registrerte arbeidsledige med mindre enn 4 uker varighet som arbeidssøker etter yrke. Prosentvis endring april 2008 – april 2009.

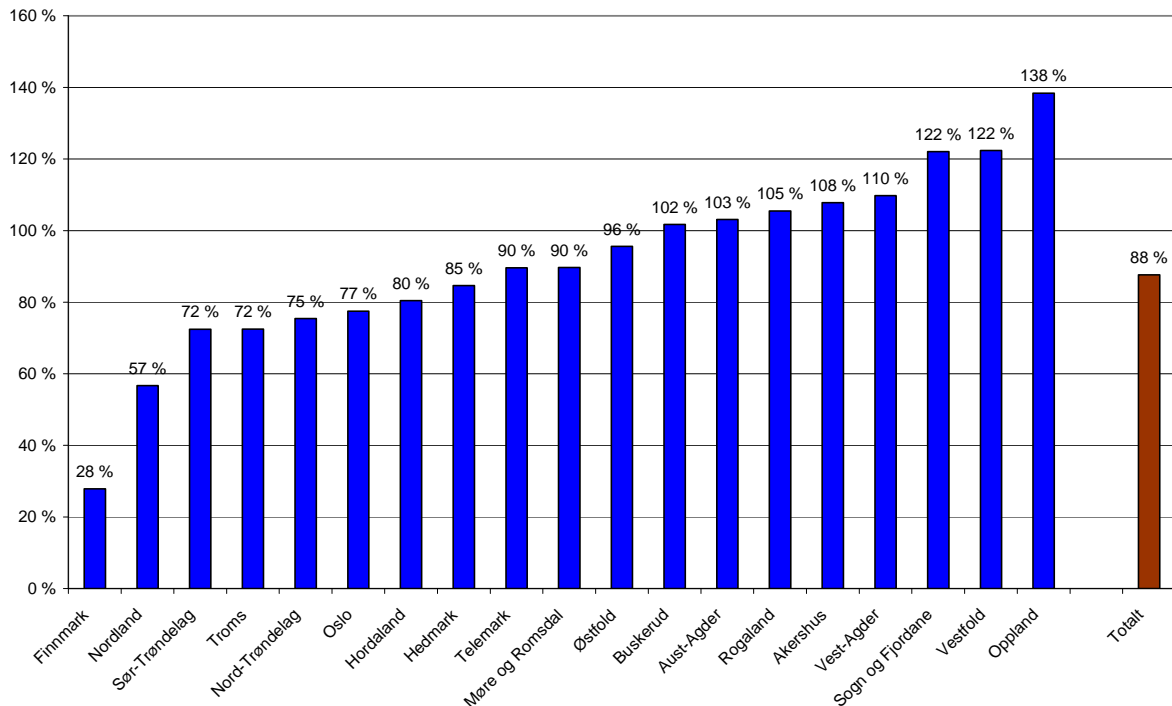

Kilde: NAV

Flere arbeidsledige i samtlige fylker

Figur 6 viser at det har vært en sterk vekst i ledigheten i de fleste deler av landet det siste året. Størst har veksten vært i Oppland med 138 prosent, mens Finnmark har hatt den laveste veksten med 28 prosent. Ledighetsnivået er nå lavest i Rogaland og Akershus med henholdsvis 1,9 og 2,1 prosent.

Figur 6. Prosentvis endring i antallet arbeidsledige etter fylke. April 2008- april 2009.

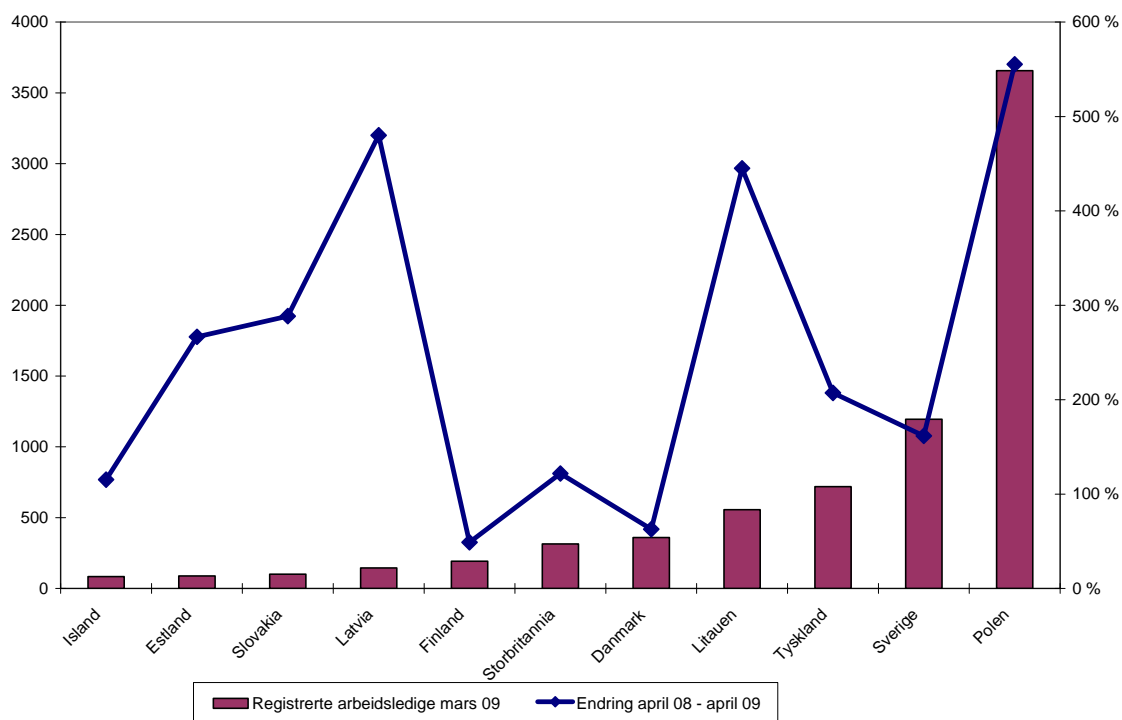

Kilde: NAV

Sterk økning i ledigheten blant arbeidsinnvandrere

Figur 7 viser antall arbeidsledige etter statsborgerskap for noen av de mest aktuelle landene når det gjelder arbeidsinnvandring. Ved utgangen av april var det om lag 3 700 helt ledige polakker, en økning på 3 100 (555 %) fra april i fjor. Også blant personer fra de baltiske landene, Slovakia og Tyskland har ledigheten økt sterkt. Det er nå til sammen omtrent 800 helt ledige fra Baltikum, en økning på over 600 fra i fjor.

Figur 7. Registrerte arbeidsledige etter statsborgerskap. Antall personer i april 2009, og prosentvis endring fra april 2008 til april 2009.

Kilde: NAV

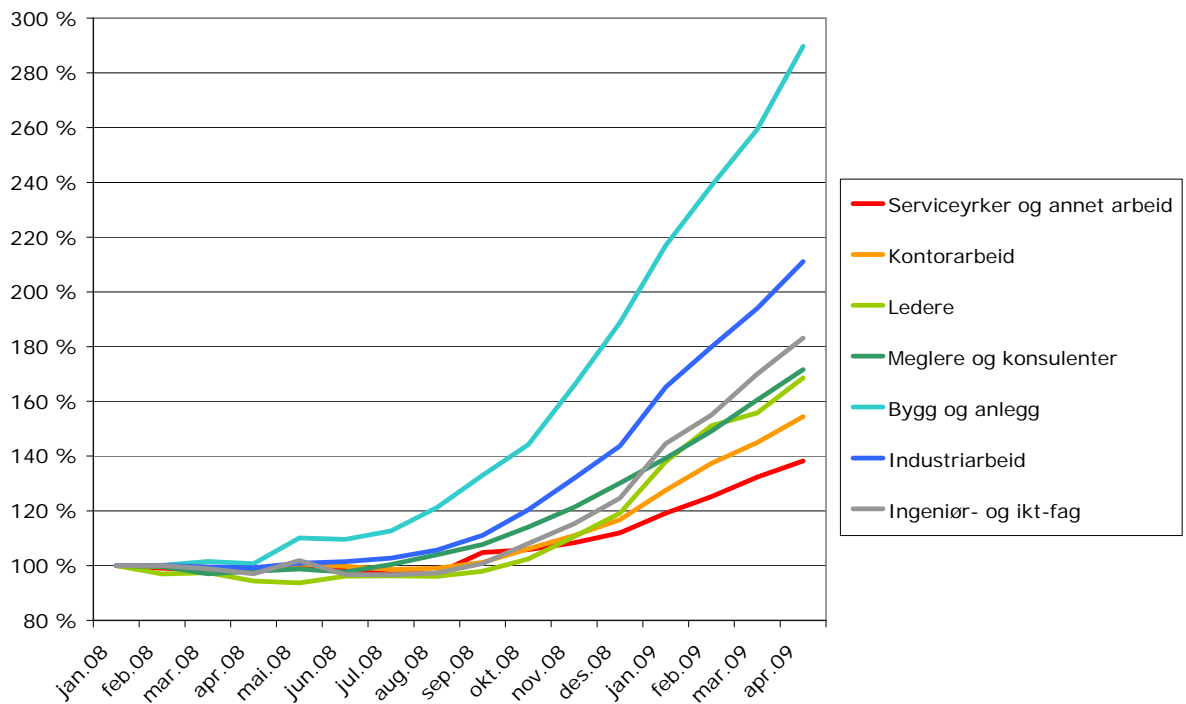
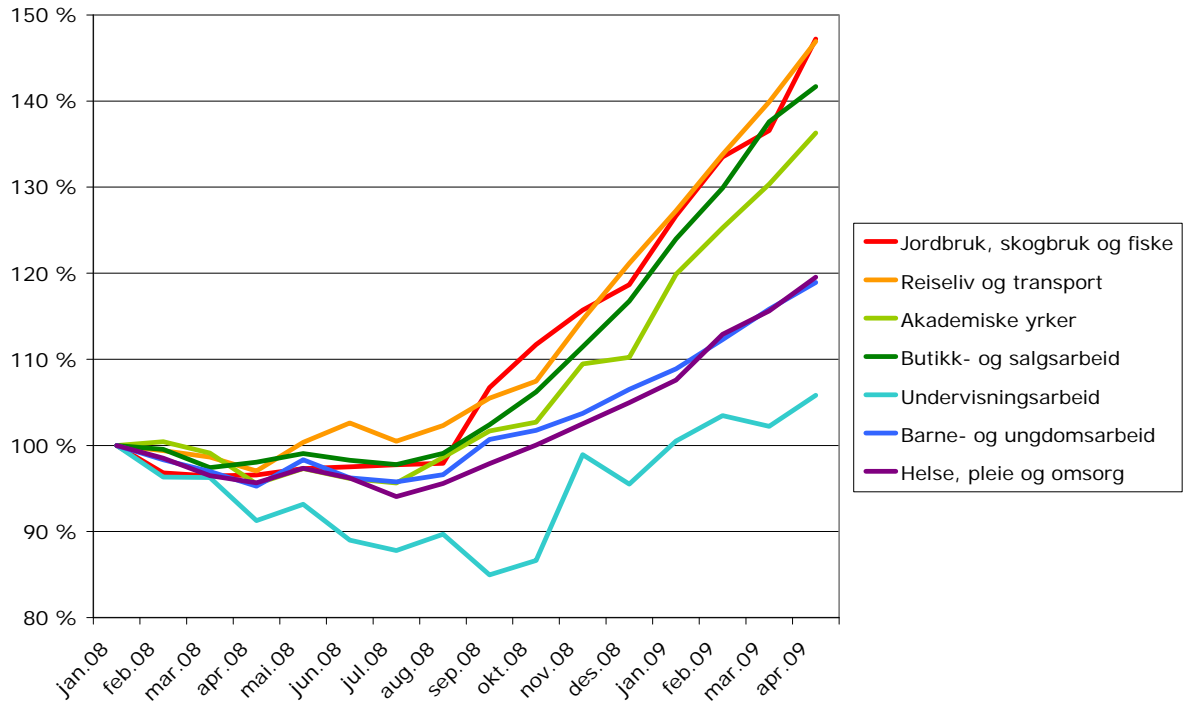
Arbeidsmarkedstallene for april

Det er noe større usikkerhet rundt sesongkorrigerte tall i mars og april enn i andre måneder på grunn av påsken.

Ved beregning av arbeidsledighetsprosent har NAV fra og med april benyttet oppdaterte arbeidsstyrketall. Da arbeidsstyrken har økt meget sterkt det siste året vil dette kunne påvirke ledighetsprosenten noe. På landsbasis er prosenten for april 0,1 prosentenheter lavere enn om vi hadde benyttet det gamle arbeidsstyrketallet. For enkeltyrker og fylker/kommuner kan utslagene bli større.

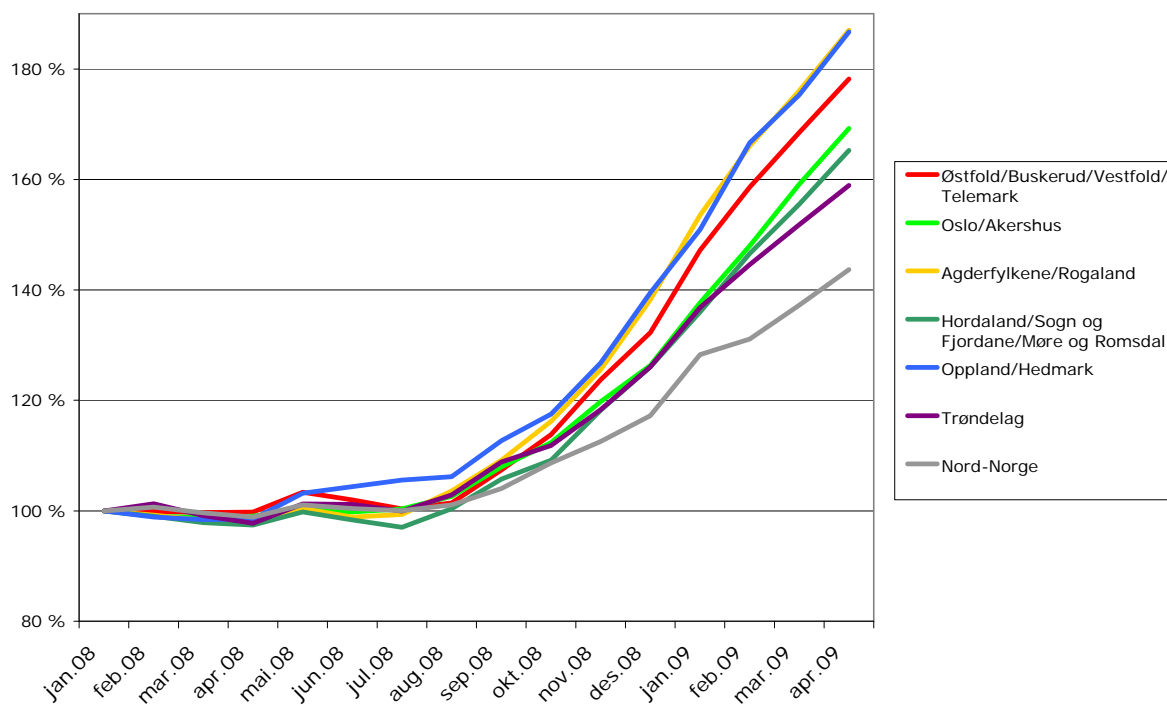
Figurvedlegg

Figur 8 og 9: Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere innenfor yrkesgrupper (yrkesbakgrunn). Januar 2008 – april 2009. Januar 2008 = 100. Sesongkorrigerte tall.

Kilde: NAV

Figur 10: Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere i regioner. Januar 2008 – april 2009. Januar 2008 = 100. Sesongkorrigererte tall.

Kilde: NAV